

NYELVI KÖNYVTÁR
1978

1978|5

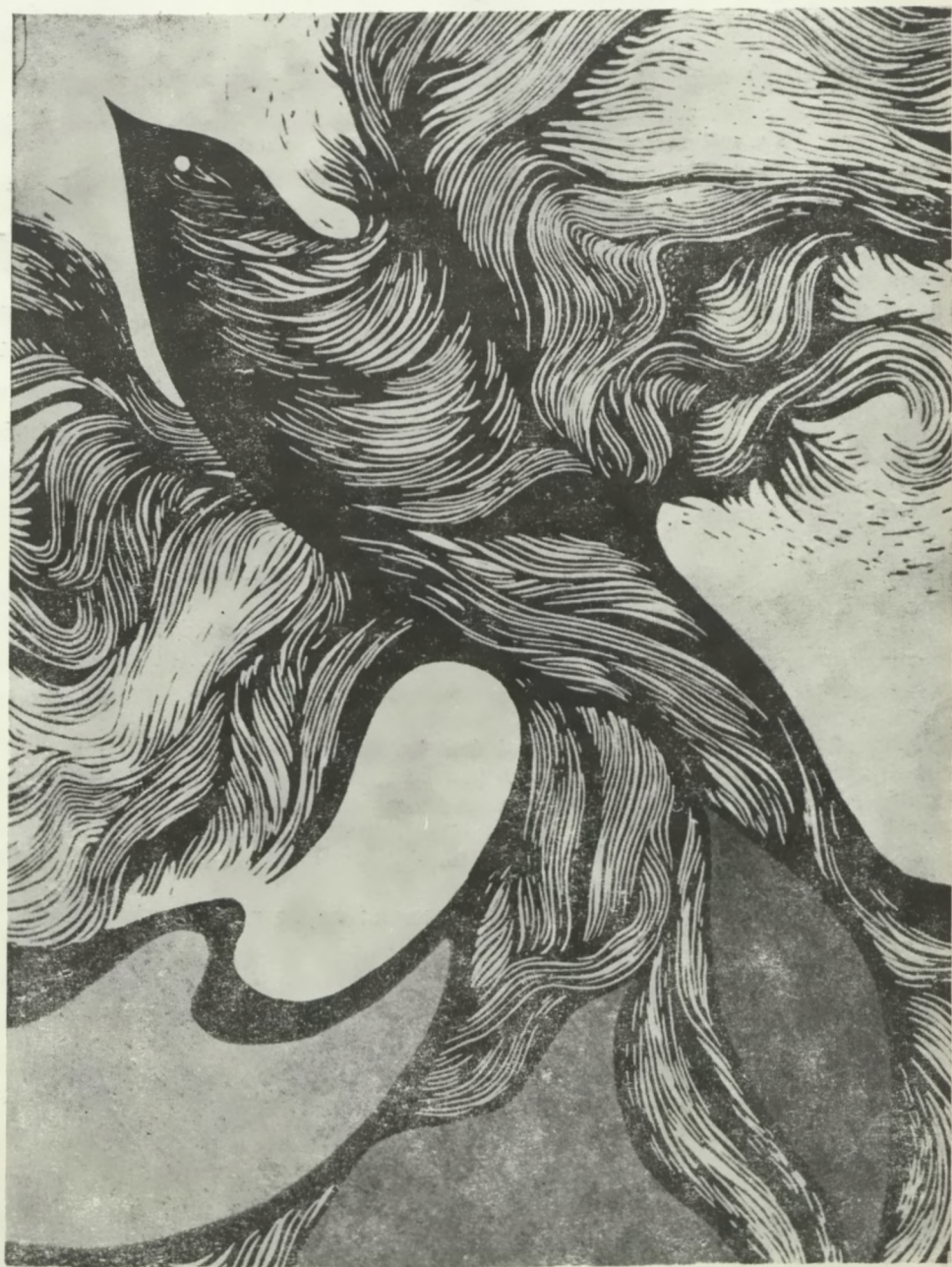
Nemzetiségiék Nógrádban

A kistermelők
hétköznapi gondjairól
Pihenés, üdülés

Vihar Béla köszöntése

Csanády János, Banos János,
Bezzeg János,
Ketykó István,
Lelkes Miklós,
Tamás István versei,
Laczkó Pál,
Szombathy Viktor,
Tímár Máté prózai írásai

A grafika lehetséges útjai
Egy elfelejtett sztrájk
A nógrádsipeki hegedűs

PALÖCFÖLD

Beláthatatlan ideje munkálkodunk azon, hogy parányi részleteit is megismerve, mind emberarcúbbá formáljuk a világot, amelyben élünk. Nemzedék lép nemzedék nyomába, s az emberi szellem gazdagodásával mind erősebbé, lényegünkötől mind elidegeníthetlenebbé válik a tudatos jövőépítés erénye, a messzire tekintő teremtő akarat, az utódló generációk szebb és jobb sorsáért vállalt felelőség. Ha túlzás lenne is azt állítani, hogy bármit is cselekedve, figyelmen kívül hagyjuk önös (itt és most érvényes) érdekeinket, mégis: egy jobb jövő hitében teremtjük újjá, ápoljuk, nemesítjük életlehetőségeinket (s egyben szükségszerűen magunkat is, hiszen e folytonosan előrehaladó mozgás másként elképzelhetetlen lenne), így épül-jobbul je-

lenünk, s igyekezünk épülni-jobbulni mi magunk is — nem kis részben attól a hittől is vezetve, hogy a nyomunkba érkezők méltó elődöknek tekintenek majd.

De vajon világot teremtő mindenttevésünk apróbb-nagyobb gondjai, örömei közepette — különösen, amikor bőrünk alól még manapság is nemritkán türemkedik elő romboló rosszabbik énünk — jut-e mindannyiunknak elég idő arra, hogy belássuk: tulajdonképpen mai esendőségeinket ismerjük be, megvalósíthatónak vélt eszményi önmagunkra és eszményi önmagunk ideális megvalósítására (a körülmények magunkhoz hasonítására) gondolunk, amikor az eljövöket és elkövetkezendőket emlegetjük. S csupán idő kérdése-e ez? Hiszen,

ezt tudatosítani annyit jelent, hogy jelentősen lerövidül az út, amely önmagunktól — önmagunkhoz vezet.

Milyen messze is vagyunk hát tulajdonképpen — önmagunktól?

Természetesen: történelmi koroktól, társadalmi formációtól, földrajzi helyzettől, konkrét személyiségjegyeitől, s ki tudja, még hány befolyásoló tényezőtől függően — ki-ki különböző távolságra. S ezeket mind figyelembe véve is, mi valamennyien szüntelenül elmaradva az eszményitől, amely, mint a síkvidéken fel-feltűnő délibáb, hol közelebbinek, hol távolabbinak mutatja magát. A különbség pusztán (lényegre mutatóbban: azonban) abban van, hogy ezt a tüneményt mi magunk teremtjük meg újra és újra, s toljuk előre-hátra az idő végtelenségéig — ismereteink és önismeretünk, tudásunk és öntudatunk, hiányérzetünk és önérzetünk, hitünk és önhiittségünk, akaratunk és akaratosságunk arányának és erejének megfelelően.

Felnőtté mindig azokban a pillanatokban tudtunk válni —, s e „pillanatok” akár tíz évekig tágíthatóak —, amikor az emberi fejlődés legésszerűbb, legtöbbször számára gyümölcsöző útját felismerve, egyeztetve a kor, a társadalom, és nemzet, közösség és egyén érdekeit, hinni tudtunk, mert volt okunk hinni abban, hogy személyiségünk intenzív fejlesztése, képességeink cselekvő kiteljesítése ön- és közérdek, belső és külső törvény.

Ma ilyen időkét élünk. Nem konfliktusmentesen persze, hiszen, a haladás irányát meghatározó elveknek éppen általunk kell megvalósulniuk, s mi sem vagyunk mentesek — ha más mértékben is — elődeink fogyatékoságaitól. Ma még. Mert kétkezi dolgozók és hivatali íróasztal mögött ülők, szerszámmal és tollal teremtő milliók szellemi gazdagodása, növekvő felkészültsége, közéletvágya, (ön)tudatosuló cselekvései mutatják a reménykeltő holnapot. Amikor még közelebb kerül egymáshoz jelen és jövő. Amikor hitünk, elhatározásunk, képességeink és tetteink folytán még kevesebb feladat megoldását hártjuk át — az utókorra.

Kassai-Végh Miklós

*

A borítón és belső oldalakon az V. salgótarjáni nemzetközi művésztelepen részt vett lengyel képzőművészek — Janina Biala Szipula és Ferdinánd Szipula — művei. (Fotó: Kulcsár József)

1978|5

TARTALOM

- 3 Marczinek István: Nemzetiségiek Nógrádban
3 Kő-Szabó Imre: Több nyelven...
5 Kelemen Gábor: Kistermelők — nagy gondok
8 P. A.: Szembesítés 2.
9 Turcsányi Miklós: Üdülőövezet
11 Vitam et sanguinem (Veress)
-
- 13 Vihar Béla köszöntése
Vihar Béla: Profán prédikáció, Önarckép
13 Laczkó Pál: Rovancs
14 Ketykó István: Rég elrobogott már, Nem figyeltünk
14 Banos János: Anyám a szívemet
15 Lelkes Miklós: Erdő
15 Bezzeg János: Suhanc-dal
15 Tímár Máté: Szabadszombat
18 Tamás István: Útszéli
18 Szombathy Viktor: Aki hajót álmodott
20 Csanády János: Magányos favágó, Ami elomlott
-
- 21 Bereczky Loránd: A grafika lehetséges útjai
22 Belitzky János: Egy elfelejtett sztrájk
24 Nagy Zoltán: Palóc arcok. A nógrádsipeki hegedűs
-
- 25 A szocialista realista filmművészet új útjai. (Veress József)
26 Az üzemi demokráciáról (Jánoska László)
27 Vihar Béla: Egy katona megy a hóban (Csongrády Béla)
28 Lengyel Péter: Cseréptörés (Laczkó)
29 Soós István: Csapadi Csaba: Az Anonymus-kérdés
30 Nógrád megyei iparművészek kiállítása (T. E.)

PALŐCFÖLD

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

A NÓGRÁD MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDÉSUGYI OSZTÁLYÁNAK LAPJA
Főszerkesztő: Végh Miklós. Szerkesztőség: 3100 Salgótarján, Arany János út 21. Telefon: 14-13. Kiadja a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Chvalla Emil mb. igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben, és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. Postacím: 1900 Budapest) közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-961 62 pénzforgalmi jelzőszámmal. Egyes szám ára 5 Ft, előfizetési díj fél évre 15, egy évre 30 Ft. Megjelenik kéthavonta. Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

INDEX: 25 952

ISSN 0555-8867

78.19991 N. S. 1400 db